

Klinika za dječje bolesti Zagreb
Children's Hospital Zagreb

OBROCI KAO MULTISENZORNO ISKUSTVO

Ivana Bukovina bacc.therap.occup

SEDAM OSJETILA:

- Dodir
- Vid
- Njuh
- Okus
- Sluh
- Vestibularno osjetilo
- Propriocepcija

SENZORNA INTEGRACIJA :

- urođeni neurobiološki proces
- osjeti se organiziraju i integriraju kako bi stekli potpunu sliku o tome tko smo, gdje smo i što se događa oko nas
- mozak na organizirani način koristi prikupljene senzorne informacije te im daje značenje na temelju iskustva kako reagirati i ponašati se u situaciji

DISFUNKCIJA SENZORNE INTEGRACIJE:

- nastaje kada mozak dobiva informacije koje nisu organizirane i integrirane
- **Osjetilna preosjetljivost**
- **Osjetilna premala osjetljivost**

FAKTORI RIZIKA ZA SI DISFUNKCIJU:

- komplicirana trudnoća
- mirovanje tijekom trudnoće
- dijabetes majke za vrijeme trudnoće
- carski rez
- prematuritet
- nedostatak kisika pred, za vrijeme ili nakon rođenja
- novorođenačka žutica
- trauma
- pridružene bolesti i stanja: CP, ADHD, autizam, genetski sindromi...

OSJETILO MIRISA-OLFAKTORNI SUSTAV:

- jedini osjetilni sustav koji je direktno povezan s mozgom radi čega je brz prijenos senzornih informacija
- ovaj sustav je usko povezan sa sjećanjima i emocijama
- snažna je povezanost okusa i mirisa
- miris hrane je u prostoru prije početka obroka, ali se zadržava i još dugo nakon obroka što može predstavljati problem za djecu koja su preosjetljiva na mirise
- vrlo često kod preosjetljive djece rezultira izostanakom apetita, mučninom, nagonom na povraćanje ili povraćanjem, bijegom od stola ili prostora u kojem je hrana

OSJETILO OKUSA-GUSTATORNI SUSTAV:

- receptori se nalaze na gornjoj strani jezika
- definirano je 5 okusa- slatko, kiselo, slano, gorko i unami okus ("okusna potpunost")
- postoji uska veza između okusa i sjećanja
(npr. djeca s povjesti refluksa mogu odbijati mlijeko jer ih okus ili miris može asocirati na iskustvo povraćanja)
- doživljaj jednog okusa može utjecati na doživljaj drugog okusa (npr. kiselo piće nakon slatkog zalogaja je puno intenzivnije ili slatko i kava)
- preosjetljiva djeca pokazuju preferencije prema određenim okusima, izbirljiva su u prehrani

OSJETILO DODIRA-TAKTILNI SUSTAV:

- najveći je senzorni sustav tijela
- taktilni receptori su u koži, ustima, grlu, probavnom sustavu, ušnim kanalićima, organima za razmnožavanje
- funkcija taktilnog sustava je diskriminativna i zaštitna
- taktilna preosjetljivost može zahvaćati cijelo tijelo ili samo npr. usta, ruke isl. (četo kod prijevremeno rođene djece)
- taktilni doživljaj hrane direktno utjeće na iskustvo jedenja
- djeca prvo dodiruju, gnječe, razmazuju prije nego se usude i dozvole hranu staviti u usta

OSJETILO DODIRA-TAKTILNI SUSTAV:

- osjetljivost na temperaturu hrane, izbirljivi u prehrani, nerado se zaprljaju, preferiraju samo određenju hranu npr.suhu-kruh, pecivo isl.
- učiti tolerirati razne teksture na rukama je dobar prvi korak prema toleriranju hrane u ustima

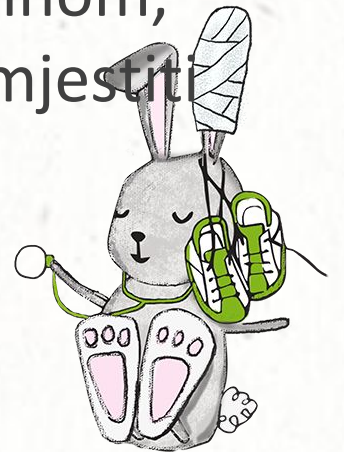
OSJETILO VIDA-VIZUALNI SUSTAV:

- ima svjesne i nesvjesne veze sa svim sustavima
- omogućuje nam predviđanje
- tijekom obroka ovim sustavom dobivamo informacije o boji, obliku i veličini hrane, na čemu je servirano
- preosjetljiva djeca mogu biti iziritirana pri velikoj količini vizualnih podražaja što može biti preplavljajuće
- mnogoj djeci će biti teško jesti hranu čije sastavnice ne mogu identificirati (npr. umak i tjesto)
- radi navedenog djeca imaju specifične navike i načine na koje konzumiraju hranu-neka jedu namirnice odvojene, a neka rađe prihvaćaju miksano

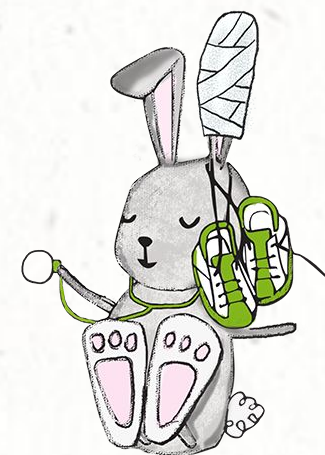
PROPRIOCEPTIVNI SUSTAV:

- proprioceptivni receptori nalaze se u koži, zglobovima i mišićima
- daju nam informaciju gdje smo unutar vlastitog tijela, znamo gdje su nam granice tijela
- pomaže u navigaciji tijela u prostoru
- zahvaljujući njemu smo svjesni gdje se hrana nalazi u ustima
- daje nam informaciju koliko daleko moramo posegnuti, kojom brzinom, kojom snagom da bi dohvatili čašu, kako se moramo nagnuti i namjestiti kako bi otpili i kako ponovo odložiti na stol da ne prolijemo

PROPRIOCEPTIVNI SUSTAV:

- ako nije dovoljno i primjereno razvijen djeca će imati teškoće detektirati gdje se hrana nalazi u ustima što je vrlo stresno iskustvo
- rezultirat će teškoćama usvajanja oralno motoričkih vještina/žvakanja, pijenja na čašu ili slamku, zagrcavanja tijekom gutanja, straha

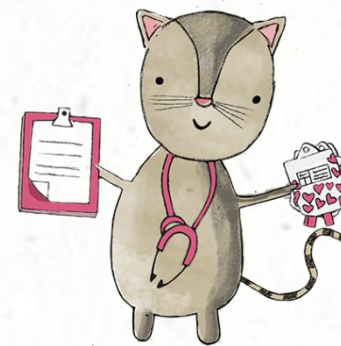
VESTIBULARNI SUSUTAV:

- nalazi se u unutarnjem uhu
- on je naš "GPS" - daje nam informacije o smjeru kretanja i informaciju o položaju tijela u prostoru
- odgovoran je za mišićni tonus, ravnotežne reakcije, koordinaciju pokreta-neophodni faktori za motoričku aktivnost jedenje/gutanje
- kod odstupanja na vestibularnom sustavu često su prisutne teškoće uspravnog sjedenja za stolom, žvakanja i gutanja
- da bi mogli žvakati moramo imati stabilnu bazu, ako je balans loš tada će jedenje biti umarajuće ili čak nemoguće

VESTIBULARNI SUSUTAV:

- neophodno je osigurati odgovarajuće mjesto za stolom gdje je trup poduprt, noge na punoj podlozi kako bi se osigurala stabilnost , a time im se olakšalo žvakanje i sigurno gutanje

ZAKLJUČAK:

- obroci su multisenzorno iskustvo
- preosjetljiva djeca nisu u mogućnosti filtrirati senzorne podražaje radi čega su preplavljena
- specifičnosti u hranjenju nisu namjerna ponašanja
- važno toleriranje i poštivanje djetetovih specifičnosti

